

Bhagavad Gita – Chapter 4

Transliteration / Pronunciation

Transliteration Scheme

- A mish-mash of transliteration scheme is adopted.

देवनागरि	తెలుగు	Trans
अ	అ	a
आ	ఆ	ā
इ	ఇ	i
ई	ఈ	ī
उ	ఉ	u
ऊ	ఊ	ū
ऋ	ఋ	ṛu
ए	ఏ	e
ऐ	ఐ	ai
ओ	ఓ	o
औ	ఔ	au
अः (विसर्ग)	అః (విసర్గ)	ḥ
ऽ (अवग्रह)	ఽ (అవగ్రహ)	’

1	2	3
क	క	ka
ख	ఖ	kha
ग	గ	ga
घ	ఘ	gha
ङ	ఙ	jña
च	చ	ca
छ	ఛ	cha
ज	జ	ja
झ	ఝ	jha
ञ	ఞ	ña

1	2	3
ट	ట	ṭa
ठ	ఠ	ṭha
ड	డ	ḍa
ढ	ఢ	ḍha
ण	ణ	ṇa
त	త	ta
थ	థ	tha
द	ద	da
ध	ధ	dha
न	న	na

1	2	3
प	ప	pa
फ़	ఫ	pha
ब	బ	ba
भ	భ	bha
म	మ	ma
य	య	ya
र	ర	ra
ल	ల	la
व	వ	va
श	శ	śa
ष	ష	ṣa
स	స	sa
ह	హ	ha

Notes on Pronunciation

- Each sloka has 4 lines. As we are beginners, we are pausing after each of the lines. So, if there is any sandhi at the end of line, that is split up (for example – we learn 4-22 (1st line) as '**yadṛucchā-lābha-santuṣṭaḥa**' instead of '**yadṛucchā-lābha-santuṣṭo**')
- Within a line, if there are small words, which can be combined, we will learn them in combined form, though the text might show as two different words (Example – we learn 4-22 (3rd line) as "**samassiddhāvasiddhau ca**" though it will be written as "**samaḥ siddhāv asiddhau ca**")
- Due to grammar rules of Sanskrit, some words will be pronounced differently than what is written. It is not possible to enumerate all such instances. Just listen to me carefully during the class and you will be fine with your pronunciation. Some examples are below

Examples of different pronunciation

Sloka – Pāda	Written Text	Pronounce like
24 – 1,2,3 and 4	Brahma	Bramha
39 – 2	tat-paraḥ samyatendriyaḥa	tat-paras samyatendriyaḥa
B – 4	samyak nyāya	samyaṅ nyāya

Visarga Pronunciation

- Visarga is one of the most used symbols in slokas. The way we pronounce it changes in different scenarios.

Case	Examples
When the visarga has to be pronounced fully, the way we say it, is based on the sound that is just prior to visarga	योगः (yogaḥa), देवाः (devāḥa) , बुद्धिः (buddhiḥi), विदुः (viduḥu), कुलपतेः (kalpateḥe), किल्बिषैः (kilbiṣaiḥi), सिन्धोः (sindhoḥo), गौः (gauḥu)
जिह्वामूलीयः - Visarga followed by 'ka' / 'kha'	कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगम् (karmendriyaiḥ karma yogam)
उपध्मानीयः - Visarga followed by 'pa' / 'pha'	पारिषद्याः परश्शतम् (pāriṣhadyāḥ paraśśatam), नष्टः परन्तप (naṣṭaḥ paran-tapa), योगः प्रोक्तः पुरातनः (yogaḥ proktaḥ purātanaḥa)
विसर्ग-रेफ़ः - Visarga becomes repha	चतुर्भुजम् (caturbhujam), बुद्धिर्जनार्दन (buddhir janārdana)
विसर्ग-सकारः - Visarga becomes sa-kara	मिथ्याचारः सः उच्यते (mithyācāraḥ sa ucyate), मुक्तसङ्गः समाचर (mukta sangaḥ samācara)
विसर्ग-लोपः - Visarga disappears	चतुर्थोऽध्यायः (caturtho'dhyāyaḥa), स कालेनेह (sa kāleneha mahatā), स एवायं मया (sa evāyam mayā)

Chanting sequence

Chanting Sequence

- Slokas to be recited before Chanting Gita slokas
  - Common slokas for any chanting (remembering the acharyas in lineage) - 6
  - Gita specific pre-chant slokas - 10
- Chanting of specific chapter of Bhagavad Gita – (42 in chapter 4)
  - Start with specifying number and name of the chapter
  - Mention who is speaking the first sloka in that chapter
  - Chant first sloka of chapter twice
  - Chant remaining slokas one time each
  - Chant last sloka of the chapter twice
  - Recite the pushpika of that chapter
- Slokas to be recited after Chanting Gita slokas – 9
- Gitartha Sangraham (optional) - 1

Slokas to be recited before Chanting

A – Common Slokas for any chanting

A.1

śrī śaileśa dayā pātram,
dhī bhaktyādi guṇārṇavam
yatīndra pravaṇam vande,
ramya jāmātaram munim

శ్రీశైలేశ దయాపాత్రం,
ధీ భక్త్యాది గుణార్ణవం ।
యతీంద్ర ప్రవణం వందే,
రమ్యజామాతరం మునిం ॥

श्रीशैलेश दयापात्रम्,
धी भक्त्यादि गुणार्णवम् ।
यतीन्द्र-प्रवणं वन्दे,
रम्यजामातरं मुनिम् ॥

A.2

lakshmīnātha samārambhām,
nātha yāmuna madhyamām
asmadācārya paryantām,
vande guru paramparām

లక్ష్మీనాథ సమారంభాం,
నాథ యాముున మధ్యమాం ।
అస్మదాచార్య పర్యంతాం,
వందే గురు పరంపరాం ॥

लक्ष्मीनाथ समारम्भाम्,
नाथ यामुन मध्यमाम् ।
अस्मदाचार्य पर्यन्ताम्,
वंदे गुरु परम्पराम् ॥

A.3

yo nityam acyuta padāmbuja yugma rukma
vyāmohatas taditarāṇi tṛuṇāya mene
asmad guror bhagavatosya dayaika sindhoḥo
rāmānujasya caranau śaraṇam prapadye

యోనిత్య మచ్యుత
పదాంబుజ యుగ్మ రుక్మ,

వ్యామోహత స్తదితరాణి
తృణాయ మేనే ।

అస్మద్గురోర్ భగవతోఽస్య
దయైక సింధోః,

రామానుజస్య చరణౌ శరణం
ప్రపద్యే ॥

यो नित्यमच्युत पदांबुज युग्म रुक्म,
व्यामोहतस्तदितराणि तृणाय मेने ।
अस्मद् गुरोर् भगवतोऽस्य दयैक
सिन्धोः,
रामानुजस्य चरणौ शरणं प्रपद्ये ॥

A.4

mātā pitā yuvatayas tanayā vibhūtiḥi
sarvam yadeva niyamena madanvayānām
ādyasya naḥ kulapater vakuLābhirāmam
śrīmattadaṅghri yugaLam praṇamāmi mūrdhnā

మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతిః,

సర్వం యదేవ నియమేన మదన్వయానామ్ ।

ఆద్యస్య నః కులపతేర్ వకుళాభిరామమ్,

శ్రీమత్తదంఘ్రి యుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా ॥

माता पिता युवतयस्तनया विभूतिः,
सर्वं यदेव नियमेन मदन्वयानाम् ।
आद्यस्य नः कुलपतेर् वकुलाभिरामम्,
श्रीमत्तदङ्घ्रियुगलं प्रणमामि मूर्ध्ना ॥

A.5

bhūtam saraśca mahadāhvaya bhattanātha,
śrī bhaktisāra kulaśekhara yogivāhān
bhaktāṅghri reṇu parakāla yatīndra miśrān,
śrī mat parānkuśa munim praṇatosmi nityam

భూతం సరశ్చ మహదాహ్వయ భట్టనాథ,
శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహాన్ ।
భక్తాంఘ్రి రేణు పరకాల యతీంద్ర మిశ్రాన్,
శ్రీమత్పరాంకుశ మునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యం ॥

भूतं सरश्च महदाह्वय भट्टनाथ,
श्रीभक्तिसार कुलशेखर योगिवाहान् ।
भक्ताङ्घ्रिरेणु परकाल यतीन्द्रमिश्रान्,
श्रीमत्पराङ्कुश मुनिं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥

A.6

kāśyapānvaya sanjātam,
śaraṇyārya padāśritam
vairāgya jaladhim vande,
raṅga rāmānujam munim

కాశ్యపాన్వయ సంజాతం,
శరణ్యార్య పదాశ్రితం ।
వైరాగ్య జలధిం వందే,
రంగ రామానుజం మునిం ॥

काश्यपान्वय संजातम्,
शरण्यार्य पदाश्रितम् ।
वैराग्य जलधिं वंदे,
रङ्ग रामानुजं मुनिम् ॥

B – Gita-specific slokas before chanting

B.1

śuklāmbaradharam viṣṇum,
śaśivarṇam caturbhujam
prasanna vadanam dhyāyet,
sarva vighnopa śāntaye

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం,
శశి వర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్న వదనం ధ్యాయేత్,
సర్వ విఘ్నోప శాంతయే ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुम्,
शशि वर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्न वदनं ध्यायेत्,
सर्व विघ्नोप शान्तये ॥

B.2

yasya dvirada vaktrādyāḥa,
pāriṣhadyāḥ paraśśatam
vighnam nighnanti satatam,
viṣvaksenam tamāśraye

యస్య ద్విరద వక్త్రాద్యాః,
పారిషద్యాః పరశ్శతం ।
విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం,
విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥

यस्य द्विरद वक्राद्याः,
पारिषद्याः परश्शतम् ।
विघ्नं निघ्नन्ति सततम्,
विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥

B.3

vyāsyam vaśiṣṭa naptāram,
śakteḥ poutram akalmaṣam
parāśarātmajam vande,
śuka tātam taponidhim

వ్యాసం వశిష్ఠ నప్తారం,
శక్తేః పౌత్ర మకల్మషం ।
పరాశరాత్మజం వందే,
శుక తాతం తపోనిధిం ॥

व्यासं वशिष्ठ नप्तारम्,
शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।
पराशरात्मजं वन्दे,
शुक तातं तपो निधिम् ॥

B.4

samyak nyāya kalāpena,
mahatā bhāratena ca
upa bṛumhita vedāya,
namo vyāsāya viṣṇave

సమ్యక్ న్యాయ కలాపేన,
మహతా భారతేన చ ।
ఉప బృంహిత వేదాయ,
నమో వ్యాసాయ విష్ణవే ॥

सम्यङ्न्याय कलापेन,
महता भारतेन च ।
उपबृंहित वेदाय,
नमो व्यासाय विष्णवे ॥

B.5

sārathyam arjuna syājau,
kurvan gītāmṛutam dadau
loka trayopakārāya,
tasmai kṛuṣṇātmane namaḥa

సారథ్య మర్జున స్యాజౌ,
కుర్వన్ గీతామృతం దదౌ ।
లోక త్రయోపకారాయ,
తస్మై కృష్ణాత్మనే నమః ॥

सारथ्यमर्जुनस्याजौ,
कुर्वन् गीतामृतं ददौ ।
लोक-त्रयोपकाराय,
तस्मै कृष्णात्मने नमः ॥

B.6

prapanna pārijātāya,
vetra totraika pāṇaye
jñāna mudrāya kṛuṣṇāya,
gītāmṛuta duhe namaḥa

ప్రపన్న పారిజాతాయ,
వేత్ర తోత్రైక పాణయే ।
జ్ఞాన ముద్రాయ కృష్ణాయ,
గీతామృత దుహే నమః ॥

प्रपन्न पारिजाताय,
वेत्र तोत्रैक पाणये ।
ज्ञान मुद्राय कृष्णाय,
गीतामृत दुहे नमः ॥

B.7

kara kamala nidarśitātma mudraḥa
pari-kalitonnata barhi barha cūḍaḥa
itara kara gṛuhīta vetra totraḥa
mama hṛudi sannidhim ātanotu śouriḥi

కర కమల నిదర్శితాత్మ ముద్రః,
పరికలితోన్నత బర్హి బర్హ చూడః ।
ఇతర కర గృహీత వేత్ర తోత్రః,
మమ హృది సన్నిధిమ్
ఆతనోతు శౌరిః ॥

कर कमल निदर्शितात्म मुद्रः,
परिकलितोन्नत बर्हि बर्ह चूडः ।
इतर कर गृहीत वेत्र तोत्रः,
मम हृदि सन्निधिम् आतनोतु शौरिः
॥

B.8

agre kṛutvā kamapi caranam jānunaikena tiṣṭan
paścāt pārtham praṇaya sajuṣā cakṣusā vīkṣamāṇaḥa
savye totram kara sarasije dakṣiṇe jñāna mudrām
ābibhrāṇo rathamadhivasan pātu na ssūta veṣaḥa

అగ్రే కృత్వా కమపి చరణం
జానునైకేన తిష్ఠన్,

పశ్చాత్ పార్థం ప్రణయ సజుషా
చక్షుషా వీక్షమాణః।

సవ్యే తోత్రం కర సరసిజే దక్షిణే
జ్ఞాన ముద్రాం,

ఆబిభ్రాణో రథ మధివసన్
పాతు న స్సూత వేషః॥

अग्रे कृत्वा कमपि चरणं, जानुनैकेन तिष्ठन्
पश्चात् पार्थं प्रणय सजुषा चक्षुषा वीक्षमाणः ।
सव्ये तोत्रं कर सरसिजे, दक्षिणे ज्ञान मुद्राम्
आबिभ्राणो रथमधिवसन् पातु नस्सूत वेषः ॥

B.9

kṛuṣṇam kamala patrākṣam,
puṇya śravaṇa kīrtanam
vāsudevam jagadyonim,
noumi nārāyaṇam harim

కృష్ణం కమల పత్రాక్షం,
పుణ్య శ్రవణ కీర్తనం ।
వాసుదేవం జగద్యోనిం,
నౌమి నారాయణం హరిం ॥

कृष्णं कमल पत्राक्षम्,
पुण्य श्रवण कीर्तनम् ।
वासुदेवं जगद्योनिम्,
नौमि नारायणं हरिम् ॥

B.10

kṛuṣṇāya yādavendrāya,
jñāna mudrāya yogine
nāthāya rukmiṇīśāya,
namo vedānta vedine

కృష్ణాయ యాదవేంద్రాయ,
జ్ఞాన ముద్రాయ యోగినే ।
నాథాయ రుక్మిణీశాయ,
నమో వేదాంత వేదినే ॥

कृष्णाय यादवेन्द्राय,
ज्ञान मुद्राय योगिने ।
नाथाय रुक्मिणीशाय,
नमो वेदान्त वेदिने ॥

C – Gita slokas – Chapter 4

4

atha caturtho'dhyāyaḥa

jñāna yogaḥa

śrī-bhagavān uvāca

అథ చతుర్థోఽధ్యాయః अथ चतुर्थोऽध्यायः

జ్ఞాన యోగః ज्ञान योगः

శ్రీ భగవాన్ ఉవాచ श्री भगवान् उवाच

4.1

imam vivasvate yogam,
proktavān aham avyayam
vivasvān manave prāha,
manur ikṣvākave ’bravīt

ఇమం వివస్వతే యోగం,
ప్రోక్తవాన్ అహమవ్యయం ।
వివస్వాన్ మనవే ప్రాహ,
మనురిక్ష్వాకవేఽబ్రవీత్ ॥

इमं विवस्वते योगम्,
प्रोक्तवान् अहम् अव्ययम् ।
विवस्वान् मनवे प्राह,
मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥

अन्वयः – अव्ययम् इमं योगम् अहं विवस्वते प्रोक्तवान् । विवस्वान् मनवे प्राह, मनुः इक्ष्वाकवे अब्रवीत् ।

ఈ నశించని కర్మయోగ సిద్ధాంతాన్ని నేను సూర్యుడికి చెప్పాను. సూర్యుడు మనువుకీ, మనువు ఇక్ష్వాకువుకీ చెప్పారు.

The Lord said - This Karma Yoga declared to you should not be considered as having been taught now merely, for creating encouragement in you for war. I Myself had taught this Yoga to Vivasvān (Sun God) at the commencement of Manu's age as a means for all beings to attain liberation, which is man's supreme end. Vivasvān taught it to Manu, and Manu to Ikṣvāku.

4.2

evam paramparā-prāptam,
imam rājarṣayo viduḥu
sa kāleneha mahatā,
yogo naṣṭaḥ paran-tapa !

ఏవం పరంపరా ప్రాప్తం,
ఇమం రాజర్షయో విదుః ।
స కాలేనేహ మహతా,
యోగో నష్టః పరంతప ! ॥

एवं परम्पराप्राप्तम्,
इमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता,
योगे नष्टः परन्तप ! ॥

अन्वयः – परन्तप ! एवं परम्पराप्राप्तम् इमं राजर्षयः विदुः । सः योगः महता कालेन इह नष्टः ।

ఓ అర్జునా! ఇలా పరంపరగా వచ్చిన ఈ కర్మయోగాన్ని రాజర్షులు ఎరుగుదురు. కాని చాలా కాలం అయిపోవడం వలన ఇది మరుగున పడిపోయింది.

The royal sages of old, knew this Yoga which got transmitted by tradition. However, because of long lapse of time (and because of the dullness of the intellect of those who heard it), it has been almost lost.

4.3

sa evāyam mayā te ’dya,
yogaḥ proktaḥ purātanaḥa
bhakto ’si me sakhā ceti,
rahasyam hyetad uttamam

స ఏవాయం మయాతేఽద్య,
యోగః ప్రోక్తః పురాతనః ।
భక్తోఽసి మే సఖా చేతి,
రహస్యం హ్యేతదుత్తమం ॥

स एवायं मया तेऽद्य,
योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति,
रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

अन्वयः – स एव पुरातनः अयं योगः मे भक्तः, सखा च असि (इति) अद्य मया ते प्रोक्तः ।
एतत् उत्तमं रहस्यं हि ।

ఆ ప్రాచీనమైన కర్మయోగాన్నే ఇప్పుడు నీకు చెప్పడం జరిగింది – నాకు
ప్రియుడవు, మిత్రుడవు కనుక. ఇది గొప్ప రహస్యము సుమా!

It is the same ancient, unchanged Yoga which is now taught to you, who out of friendship and overwhelming devotion have resorted to Me whole-heartedly. (The meaning is that it has been taught to you fully with all its accessories.) Because it is the most mysterious knowledge declared in the Vedanta, it cannot be known or taught by anyone other than Myself..

4.4 arjuna uvāca

avaram bhavato janma,
param janma vivasvataḥa
katham etad vijānīyām,
tvam ādau proktavān iti?

అర్జున ఉవాచ

అవరం భవతో జన్మ,
పరం జన్మ వివస్వతః ।
కథమేతద్ విజానీయాం,
త్వం ఆదౌ ప్రోక్తవాన్ ఇతి? ॥

अर्जुन उवाच

अवरं भवतो जन्म,
परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतद् विजानीयाम्,
त्वम् आदौ प्रोक्तवान् इति ? ॥

अन्व्यः – विवस्वतः जन्म परम् । भवतः जन्म अवरम् । आदौ त्वं प्रोक्तवान् इति एतद् कथं विजानीयाम् ?

సూర్యుడి జన్మ చాలా ముందరిది. నీ జన్మ తరువాతది. నువ్వు ఆయనకి చెప్పావన్న విషయం నాకెలా ఋజువు అవుతుంది?

Arjuna said - According to the calculation of time, your birth was indeed later(, contemporary with my birth). And the birth of Vivasvan was at an earlier time. How can I understand as true that you taught it in the beginning?
(This should not be taken to mean that Arjuna does not know the son of Vasudeva, the speaker, as the Lord of all. Arjuna's intention is to get clarification on these:

1. Can the birth of the Lord of all, be of the same nature as that of the gods, men etc., who are subject to Karma? Or can it be false like the illusions of a magical show? Or could it be real? In other words, is the birth of the Supreme Being as the incarnate a real fact or a mere illusory phenomenon produced by a magician's art?
2. If His birth is real, what is the mode of His birth?
3. What is the nature of His body?
4. What is the cause of His birth?

5. When does He take birth?
6. What is the reason of His birth? To what end is He born?

)

4.5 śrī-bhagavān uvāca

bahūni me vyatītāni,
janmāni tava cārjuna !
tānyaham veda sarvāṇi,
na tvam vettha parantapa !

శ్రీ భగవాన్ ఉవాచ

బహూని మే వ్యతీతాని,
జన్మాని తవ చార్జున ! ।
తాన్యహం వేద సర్వాణి,
న త్వం వేత్థ పరంతప ! ॥

श्री भगवान् उवाच

बहूनि मे व्यतीतानि,
जन्मानि तव चार्जुन ! ।
तान्यहं वेद सर्वाणि,
न त्वं वेत्थ परन्तप ! ॥

अन्वयः – (हे) अर्जुन! तव च मे बहूनि जन्मानि व्यतीतानि । परन्तप ! तानि सर्वाणि अहं वेद । त्वं न वेत्थ ।

అర్జునా ! నీకులాగే నాకు కూడా అనేక జన్మలు గడిచాయి. మన ఇద్దరి జన్మలని నేను ఎరుగుదును. నువ్వెరుగవు.

The Lord said - Many births of Mine have passed, O Arjuna, and so is it with you also. I know them all, but you do not know them.

4.6

ajo ’pi sann avyayātmā,
bhūtānām īśvaro ’pi san
prakṛutim svām adhiṣṭhāya,
sambhavāmyātma-māyayā

అజోఽపి సన్ అవ్యయాత్మా,	अजोऽपि सन् अव्ययात्मा
భూతానాం ఈశ్వరోఽపి సన్ ।	भूतानाम् ईश्वरोऽपि सन् ।
ప్రకృతిం స్వాం అధిష్ఠాయ,	प्रकृतिं स्वाम् अधिष्ठाय
సంభవామ్యాత్మమాయయా ॥	सम्भवाम्यात्ममायया ॥

अन्वय: - (अहम्) अजः अपि सन् अव्ययात्मा, (अपि सन्) भूतानाम् ईश्वरः (अपि सन्) स्वां प्रकृतिं अधिष्ठाय, आत्ममायया सम्भवामि ।

పుట్టుక లేని వాడినవుతూ, నాశనము లేని స్వరూపము గలవాడినవుతూ, సమస్త ప్రాణులకు నియామకుడనవుతూ నా స్వభావమును విడువకుండానే నా సంకల్పము చేత జన్మించుచున్నాను.

Though I am birthless and of immutable nature, though I am the Lord of all beings, yet by employing My own Nature (Prakruti) I am born out of My own free will (without forsaking any of My special qualities and abilities).

4.7

yadā yadā hi dharmasya,
glānir bhavati bhārata !
abhyutthānam adharmasya,
tadātmānam sṛujāmyaham

యదా యదా హి ధర్మస్య,
గ్లానిర్భవతి భారత ! ।
అభ్యుత్థానమ్ అధర్మస్య ,
తదాఽఽత్మానం సృజామ్యహం ॥

यदा यदा हि धर्मस्य,
ग्लानिर्भवति भारत ! ।
अभ्युत्थानम् अधर्मस्य,
तदाऽऽत्मानं सृजाम्यहम् ॥

अन्वयः – (हे) भारत ! यदा यदा धर्मस्य ग्लानिर्भवति, अधर्मस्य अभ्युत्थानम् (भवति), तदा अहम् आत्मानं सृजामि हि ।

నేను జన్మించడానికి కాలనియమం లేదు. వైదిక ధర్మానికి హాని, అధర్మానికి వృద్ధి ఎప్పుడు కలుగుతాయో అప్పుడు నన్ను నేనే సృష్టించుకుంటాను.

Whenever there is a decline of Dharma, O Arjuna, and uprising of Adharma, then I incarnate Myself.

4.8

paritrāṇāya sādhūnām
vināśāya ca duṣkṛutām
dharma-samsthāpanārthāya
sambhavāmi yuge yuge

పరిత్రాణాయ సాధూనాం,
వినాశాయ చ దుష్కృతాం ।
ధర్మ సంస్థాపనార్థాయ,
సంభవామి యుగే యుగే ॥

परित्राणाय साधुनाम्,
विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थानार्थाय,
सम्भवामि युगे युगे ॥

अन्वयः – साधूनां परित्राणाय, दुष्कृतां विनाशाय च, धर्मसंस्थापनार्थाय युगे युगे सम्भवामि ।

సాధువుల రక్షణ కొరకు, పాపుల నాశనము కొరకు, ధర్మమును చక్కగా స్థాపించుట కొరకు ఆ యా యుగములందు పుట్టుచున్నాను.

For the protection of the good and also for the destruction of the wicked, for the establishment of Dharma, am I born from time to time.

4.9

janma karma ca me divyam,
evam yo vetti tattvataḥa
tyaktvā deham punar janma,
naiti mām eti so ’rjuna!

జన్మ కర్మ చ మే దివ్యం,
ఏవం యో వేత్తి తత్త్వతః ।
త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ ,
నైతి మామేతి సోఽర్జున ! ॥

जन्म कर्म च मे दिव्यम्,
एवं यो वेत्ति तत्त्वतः । ।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म
नैति मामेति सोऽर्जुन ! ॥

अन्वयः – (हे) अर्जुन ! जन्म, कर्म च मे दिव्यम् । यः एवं तत्त्वतः वेत्ति, सः देहं त्यक्त्वा पुनः जन्म न एति । माम् एति ।

అర్జునా ! నేను అప్రాకృతమైన దేహంతోనే అవతరిస్తాననే విషయాన్ని, సాధురక్షణే ప్రధానంగా అవతరిస్తాననే విషయాన్ని ఎవడు స్పష్టంగా గ్రహిస్తాడో, వాడు ప్రస్తుతమున్న దేహం వదిలి పోయిన తరువాత ఇక జన్మించడు. నన్నే పొందుతాడు.

He who knows truly My divine birth and actions, super-natural and special to Me, which are intended mainly for the protection of the good and to enable them to take refuge in Me, - such a person after his current birth, will never be born, but will reach Me only.

4.10

vīta-rāga-bhaya-krodhāḥa,
man-mayā mām upāśritāḥa
bahavo jñāna-tapasā,
pūtā mad-bhāvam āgatāḥa

వీత రాగ భయ క్రోధాః,
మన్మయా మాం ఉపాశ్రితాః ।
బహవో జ్ఞానతపసా,
పూతా మద్భావమాగతాః ॥

वीतरागभयक्रोधाः ,
मन्मया माम् उपाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा,
पूता मद्भावम् आगताः ॥

अन्वयः – ज्ञानतपसा पूताः बहवः माम् उपाश्रिताः वीतरागभयकोधाः मन्मयाः मद्भावम् आगताः ।

నా అవతార రహస్య జ్ఞానము అనే తపస్సు చేత పవిత్రులైన అనేకులు నన్ను ఆశ్రయించిన వారై రాగ, భయ, క్రోధములను విడిచి, నా యందే చిత్తమును లగించి నా సాధర్మ్యమును పొందిరి.

Purified by the penance called knowledge of the truth of My life and deeds, many have become transformed in this manner.

4.11

ye yathā mām prapadyante,
tāms tathaiva bhajāmyaham
mama vartmānuvartante,
manuṣyāḥ pārtha sarvaśaḥa

యే యథా మాం ప్రపద్యంతే ,
తాంస్ తథైవ భజామ్యహం ।
మమ వర్త్మానువర్తంతే,
మనుష్యాః పార్థ సర్వశః ॥

ये यथा मां प्रपद्यन्ते,
तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते,
मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥

अन्वयः – पार्थ ! ये यथा मां प्रपद्यन्ते, तान् तथैव अहं भजामि। मनुष्याः मम वर्त्म सर्वशः अनुवर्तन्ते ।

అర్జునా ! ఎవరు ఏ ప్రకారము భవించుకుని నన్ను ఆశ్రయిస్తారో, వారిని ఆ ప్రకారంగానే నేను అనుగ్రహిస్తాను. మనుష్యులు నా స్వభావాన్ని తాము కోరిన విధంగానే అనుభవించగలరు.

Whoever desirous of resorting to Me, in whatever manner they think of Me according to their inclinations and take refuge in Me, i.e., resort to Me - I favour them in the same manner as desired by them; I reveal Myself to them..

4.12

kāṅkṣantaḥ karmaṇām siddhim,
yajanta iha devatāḥa
kṣipram hi mānuṣe loke,
siddhir bhavati karmajā

కాంక్షంతః కర్మణాం సిద్ధిం,
యజంత ఇహ దేవతాః ।
క్షిప్రం హి మానుషే లోకే,
సిద్ధిర్ భవతి కర్మజా ॥

काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिम्,
यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके,
सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥

अन्वयः – इह कर्मणां सिद्धिं काङ्क्षन्तः देवताः यजन्ते । हि मानुषे लोके कर्मजा सिद्धिः क्षिप्रं भवति ।

ఈ లోకంలో తమ కర్మ ఫలముల సిద్ధిని కోరేవారందరూ దేవతలని ఆరాధిస్తున్నారు. ఎందుకంటే మానవలోకంలో కర్మఫలముల సిద్ధి త్వరగా కలుగుతుంది.

All men, desirous of the fruits of their actions, worship Indra and other divinities only. (But nobody worships Me, abandoning attachment to fruits - Me, who am the Self of Indra and other divinities and the real enjoyer of all sacrifices.) Why is this so? Because in this world, fruits (in the form of sons, cattle, food etc.,) follow soon from their performance of such sacrificial rites. Therefore they want rapid results and perform those rituals.

4.13

cātur-varṇyam mayā sṛuṣṭam,
guṇa-karma-vibhāgaśaḥa
tasya kartāram api mām,
viddhyakartāram avyayam

చాతుర్ వర్ణ్యం మయా సృష్టం,
గుణ కర్మ విభాగశః ।
తస్య కర్తారం అపి మాం,
విద్ధ్యకర్తారం అవ్యయం ॥

चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टम्,
गुणकर्मविभागशः ।
तस्य कर्तारमपि माम्,
विद्ध्यकर्तारम् अव्ययम् ॥

अन्वयः – गुणकर्म विभागशः चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टम् । तस्य कर्तारमपि माम् अकर्तारं अव्ययं विद्धि ।

గుణముల, కర్మల విభాగము చొప్పున ఈ లోకము నా చేత నాలుగు విధాలుగా సృష్టించబడింది. ఆ సృష్టిని అలాగ ఏర్పాటు చేసినది నేనే అయినా ఆ విషయమైన కర్తృత్వము కాని, దాని వలన కలుగు ఉత్పత్తి వినాశములు కాని, నాకు లేవని గుర్తించు.

The whole universe (beginning with Brahma and ending with a cluster of grass) was created by Me, with the system of four divisions. This division is done according to Gunas (like Sattva and others) and by actions (like self-control and others) corresponding to the Gunas. (The mention of 'creation' is for illustration. The universe is protected by Me alone and is withdrawn by Me alone too). Although I am the creator of this system, know Me to be non-agent (non-doer) since I am unchangeable.

(How is it so - is being explained in next Sloka).

4.14

na mām karmāṇi limpanti,
na me karma-phale spṛuhā
iti mām yo ’bhijānāti,
karmabhir na sa badhyate

న మాం కర్మాణి లింపంతి,
న మే కర్మ ఫలే స్పృహా ।
ఇతి మాం యోఽభిజానాతి,
కర్మభిర్ న స బధ్యతే ॥

न मां कर्माणि लिम्पन्ति,
न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति,
कर्मभिर्न स बध्यते ॥

अन्वयः – कर्माणि मां न लिम्पन्ति । कर्मफले स्पृहा मे न । इति मां यः अभिजानाति, सः कर्मभिः न बध्यते ।

“ఈ విచిత్ర సృష్టి మొదలైన కర్మలు నన్ను అంటవు. వాటి ఫలమునందు నాకు ఇచ్ఛ లేదు” అని ఎవడైతే నన్ను చక్కగా తెలుసుకుంటాడో, వాడు కర్మబద్ధుడు కాడు.

These actions of varied nature (like creation etc.,) do not bind Me. Neither do I have desire for results of My actions.
He who knows Me thus to be the agent of creation etc., and still a non-agent, i.e., as one who has no desire for the results of the acts of creation etc., - such a person is not tied by previous actions

4.15

evam jñātvā kṛutam karma,
pūrvair api mumukṣubhiḥi
kuru karmaiva tasmāt tvam,
pūrvaiḥ pūrva-taram kṛutam

ఏవం జ్ఞాత్వా కృతం కర్మ,
పూర్వైర్ అపి ముముక్షుభిః ।
కురు కర్మైవ తస్మాత్ త్వం,
పూర్వైః పూర్వ తరం కృతం ॥

एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म,
पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुरु कर्मैव तस्मात् त्वम्,
पूर्वैः पूर्वतरं कृतम् ॥

अन्वयः – एवं ज्ञात्वा पूर्वैः मुमुक्षुभिः अपि कर्म कृतम् । तस्मात् त्वम् पूर्वैः कृतं पूर्वतरं कर्म एव कुरु ।

ఈ విధమైన నా రహస్యమును తెలుసుకుని, పూర్వీకులైన (మనువు, సూర్యుడు మొదలైన) ముముక్షువుల చేత ఆచరించబడిన కర్మ యోగమునే నీవు కూడ చేయుము.

Actions of the kind described above were performed even by the aspirants of previous generations for liberation. Therefore, after having got rid of the sins by knowledge of Me in the aforesaid way, perform actions in the same way as they were performed by those ancients like Vivasvan, Manu etc.

4.16

kim karma kim akarmeti,
kavayo ’pyatra mohitāḥa
tat te karma pravakṣyāmi,
yaj jñātvā mokṣyase ’śubhāt

కిం కర్మ కిం అకర్మేతి,
కవయోఽప్యత్ర మోహితాః ।
తత్తే కర్మ ప్రవక్ష్యామి,
యద్ జ్ఞాత్వా మోక్ష్యసేఽశుభాత్॥

किं कर्म किमकर्मेति,
कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
तत् ते कर्म प्रवक्ष्यामि,
यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥

अन्वयः – कर्म किं, अकर्म किम् - इति अत्र कवयः अपि मोहिताः । यद् ज्ञात्वा अशुभात् मोक्ष्यसे, तत् कर्म ते प्रवक्ष्यामि ।

"(ముముక్షువులు చేయవలసిన) కర్మ ఏది? అందలి అకర్మ ఏమిటి?" అనే విషయాన్ని గురించి పండితులు కూడ మోహమును చెందుతూ ఉంటారు. ఏది తెలిస్తే (సంసార బంధమనే) అశుభం నుండి తొలగగలవో ఆ కర్మను నీకు వివరిస్తాను.

What is the form of the action which should be done by an aspirant for liberation? And what is non-action (knowledge-part which needs to be part of actions)? Even the learned scholars are puzzled about these - the proper form of the actions to be performed and the proper form of knowledge included in it. I shall teach you that action which includes knowledge within itself. Knowing that and following it, you will be released from evil, i.e., from the bondage of Samsara.

4.17

karmaṇo hyapi boddhavyam,
boddhavyam ca vikarmaṇaḥa
akarmaṇaś ca boddhavyam,
gahanā karmaṇo gatiḥi

కర్మణో హ్యపి బోద్ధవ్యం,
బోద్ధవ్యం చ వికర్మణః ।
అకర్మణశ్చ బోద్ధవ్యం,
గహనా కర్మణో గతిః ॥

कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यम्,
बोद्धव्यं च विकर्मणः ।
अकर्मणश्च बोद्धव्यम्,
गहना कर्मणो गतिः ॥

अन्वयः – कर्मणः अपि बोद्धव्यं, विकर्मणः च बोद्धव्यम्, अकर्मणश्च बोद्धव्यम् । (अतः) हि कर्मणः गतिः गहना ।

(మోక్ష సాధనభూతమైన) 'కర్మ' గురించి తెలుసుకోవాలి, '(జీవితంలో చేయాల్సిన నిత్య, నైమిత్తిక, కామ్య రూపమైన కర్మలు) వికర్మ' గురించి తెలుసుకోవాలి, (ఆత్మ యాథాత్మ్య రూపమైన) 'అకర్మ' గురించి కూడా తెలుసుకోవాలి. (ఇన్ని విషయాలు తెలియాలి కనకనే కదా) కర్మలను గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోవడం చాలా కష్టం / 'కర్మ'ల విషయం చాలా లోతైనది.

There is something which ought to be known in regard to action ('Karma') which forms the means of attaining release. So also is the case in regard to 'multi-form or varied forms of action' ('Vikarma'). These are what are termed 'nitya - naimittika - kāmya karmas'. There is also something to be known about knowledge of the self ('Akarma'). Therefore, deep, i.e., difficult to understand, is the way of action to be pursued by the seeker after release.

4.18

karmaṇyakarma yaḥ paśyet,
akarmaṇi ca karma yaḥa
sa buddhimān manuṣyeṣu,
sa yuktaḥ kṛutsna-karma-kṛut

కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్,
అకర్మణి చ కర్మ యః ।
స బుద్ధిమాన్ మనుష్యేషు,
స యుక్తః కృత్స్న కర్మ కృత్ ॥

कर्मण्यकर्म यः पश्येत्,
अकर्मणि च कर्म यः ।
स बुद्धिमान् मनुष्येषु,
स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥

अन्वयः – यः कर्मणि अकर्म पश्येत्,यः अकर्मणि कर्म च (पश्येत्), सः मनुष्येषु बुद्धिमान् ।सः युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ।

కర్మ యందు అకర్మని (పనులు చేస్తూ ఉండగానే, ఆత్మ యాధాత్మ్య జ్ఞానం కలగడం), అకర్మ యందు కర్మని (ఆత్మ స్వరూప జ్ఞాన అనుసంధానం చేస్తున్నప్పుడు అది కూడా ఒక కర్మే / కర్మయోగమందు అంతర్భవించిందే అని గ్రహించడం), ఎవడెరుగునో, వాడే మనుష్యులలో బుద్ధిమంతుడు. వాడే మోక్షార్హుడు. వాడు శాస్త్రములలో చెప్పిన అన్ని కర్మలను చేసినవాడు.

He who sees knowledge of the self (akarma) even while action is being performed (karma); and also perceives action (Karma yoga) while engaged in self-realization (akarma) - is wise. He knows the full meaning of the Sastras. He alone has fulfilled all actions, i.e., carried out the entire purpose of the Sastras.

4.19

yasya sarve samārambhāḥa,
kāma-saṅkalpa-varjitāḥa
jñānāgni-dagdha-karmāṇam,
tam āhuḥ paṇḍitam budhāḥa

యస్య సర్వే సమారంభాః,
కామ సంకల్ప వర్జితాః ।
జ్ఞానాగ్ని దగ్ధ కర్మాణం,
తం ఆహుః పండితం బుధాః ॥

यस्य सर्वे समारम्भाः,
कामसंकल्पवर्जिताः ।
ज्ञानाग्निदग्धकर्माणम्,
तमाहुः पण्डितं बुधाः ॥

अन्वयः – यस्य सर्वे समारम्भाः, कामसंकल्पवर्जिताः तं ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं, बुधाः पण्डितं आहुः ।

ఎవరి యొక్క సమస్త కర్మలు ఫల సంగము నుండి (కామ వర్జితాః), దేహాత్మభ్రాంతి నుండి (సంకల్ప వర్జితాః), విడువబడి జరుగుచున్నవో, అట్టి విద్వాంసుని 'జ్ఞానాగ్ని చేత ప్రాచీన కర్మలను దగ్ధము చేసుకున్నవాడు' అని తత్త్వజ్ఞులు చెప్పుదురు.

For a seeker of *moksha*, all his actions are free from desire, i.e., are devoid of attachment to fruits (*kāma-varjitāḥa*). They are devoid of delusive identification too (*saṅkalpa-varjitāḥa*).

(If the mind identifies the self with *Prakruti* and its *Gunas*, it is '*Sankalpa'*, i.e., 'delusive identification.' Genuine Karma Yoga is free from such identification. Such identification is overcome through contemplation on the real nature of the self as different from *Prakruti*.)

Those who know the truth (*budhāḥa*) call him a sage. His previous Karmas are truly burnt up by the fire of knowledge of the real nature of the self generated. He is a true Karma Yogin.

4.20

tyaktvā karma-phalāsangam,
nitya-tṛupto nirāśrayaḥa
karmaṇyabhipravṛutto ’pi,
naiva kiñcit karoti saḥa

త్యక్త్వా కర్మ ఫలాసంగం,
నిత్య తృప్తో నిరాశ్రయః ।
కర్మణ్యభిప్రవృత్తోఽపి,
నైవ కించిత్ కరోతి సః ॥

त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गम्,
नित्यतृप्तो निराश्रयः ।
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि,
नैव किञ्चित् करोति सः ॥

अन्वयः – (यः) कर्मफलासङ्गम् त्यक्त्वा, नित्यतृप्तः निराश्रयः सः कर्मणि अभिप्रवृत्तः अपि किञ्चित् (कर्म) न करोति एव ।

కర్మ ఫలమునందు ఆసక్తిని విడిచి, ఆత్మ యందు తృప్తి చెందిన వాడు, ప్రకృతి తనకాశ్రయమనే ఆలోచన లేనివాడు ఎవడో, వాడు కర్మల యందు ప్రవర్తించినప్పటికీ, ఒక కర్మ కూడ చేయని వాడే!

Whoever performs actions, renouncing attachment to their fruits and is satisfied with the eternal, i.e., satisfied with his own self, and dependent on none, i.e., devoid of dependence on transient Prakrti (body and external nature) - such a person, even though fully engaged in actions, does not act at all / get bound by his actions.

4.21

niråśīr yata-cittātmā,
tyakta-sarva-parigrahaḥa
śārīram kevalam karma,
kurvan nāpnoti kilbiṣam

నిరాశీర్ యత-చిత్తాత్మా,
త్యక్త సర్వ పరిగ్రహః ।
శారీరం కేవలం కర్మ,
కుర్వన్ నాప్నోతి కిల్బిషం ॥

निराशीर्यतचित्तात्मा,
त्यक्तसर्वपरिग्रहः ।
शारीरं केवलं कर्म,
कुर्वन् नाप्नोति किल्बिषम् ॥

अन्वयः – निराशीः यतचित्तात्मा, त्यक्त सर्वपरिग्रहः शारीरं कर्म केवलं कुर्वन् किल्बिषं न आप्नोति ।

ఫలమందు ఆసక్తి లేనివాడై చిత్తమును, మనస్సును నిగ్రహించి, (ఆత్మయందు తప్ప) ఇతర విషయాలలో మమత లేనివాడై, శరీర సంబంధ కర్మమును మాత్రము ఆచరించువాడు జ్ఞాననిష్ఠ లేకపోయినా సంసారబంధంలో పడడు.

'Free from desire' (*nirāśīḥi*) means having no attachment to the fruits of actions. '*yata-cittātmā*'is the one whose intellect and mind are under his control. 'Giving up all possessions' (*tyakta-sarva-parigrahaḥa*) means one who, on account of his having the self as his primary objective, is devoid of the sense of ownership in relation to Prakruti and its derivatives.

One who is thus engaged in bodily work alone as long as he lives, does not incur any sin, i.e., does not get engrossed in Samsara.

4.22

yadṛucchā-lābha-santuṣṭaḥa,
dvandvātīto vimatsaraḥa
samaḥ siddhāv asiddhau ca,
kṛutvāpi na nibadhyate

యదృచ్ఛా లాభ సంతుష్టః,
ద్వంద్వాతీతో విమత్సరః ।
సమః సిద్ధావసిద్ధౌ చ,
కృత్వాపి న నిబధ్యతే ॥

यदृच्छालाभसंतुष्टः,
द्वन्द्वातीतो विमत्सरः ।
समः सिद्धावसिद्धौ च,
कृत्वापि न निबध्यते ॥

अन्वयः – यदृच्छालाभसंतुष्टः, द्वन्द्वातीतः, विमत्सरः, सिद्धौ-असिद्धौ समः च, कृत्वा अपि न निबध्यते ।

యత్నం లేకుండా తనంత తానుగా లభించిన వస్తువు చేత తృప్తి పొందేవాడు, శీతోష్ణాదులను సహించుకొనేవాడు, మాత్సర్యము లేని వాడు, ఫలము లభించినా, లభించకపోయినా సమచిత్తుడు అయినవాడు - కర్మలను చేసినా, సంసార బంధమును పొందడు.

A person is not bound by his actions (does not fall into *Samsara*) though he does not practice Jnana Yoga explicitly, if he meets the following criteria:

- Content with whatever chance may bring for the maintenance of the body;
- Rises above the pairs of opposites - endures cold, heat and such other extremes until one has completed the practice of Karma Yoga;
- Free from ill-will towards others, seeing his own Karma as the cause of his adversity;
- Even-minded at success like victory in war, etc., and failure therein.

4.23

gata-saṅgasya muktasya,
jñānāvasthita-cetasaḥa
yajñāyācarataḥ karma,
samagram pravilīyate

గత సంగస్య ముక్తస్య ,
జ్ఞానావస్థిత చేతసః ।
యజ్ఞాయాచరతః కర్మ,
సమగ్రం ప్రవిలీయతే ॥

गतसङ्गस्य मुक्तस्य,
ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म,
समग्रं प्रविलीयते ॥

अन्वयः – ज्ञानावस्थितचेतसः, गतसङ्गस्य, मुक्तस्य यज्ञाय आचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते।

ఆత్మ విషయ జ్ఞానము నందు నిలిచిన మనస్సు కలవాడును, ఇతర విషయములందు ఆసక్తి లేని వాడును, అన్నింటి నుండి విడువబడినవాడును, (కర్మయోగమనే) యజ్ఞము కొరకు వర్తించువాడును అయిన పురుషుని ప్రాచీన కర్మమంతా కూడా నిశ్శేషముగా నశించును.

Of a person whose attachment to all objects is gone (*gata-saṅgasya*) because of his mind being established in the knowledge of the self (*jñānāvasthita-cetasaḥa*), who is therefore liberated from accepting all worldly possessions (*muktasya*) and who is engaged in the performance of sacrifices etc., as described above (*yajñāya ācarataḥa*) - in the case of such a person his beginningless load of Karma, which is the cause of his bondage, is completely dissolved, i.e., destroyed without leaving any residue.

So far the nature of Karma as having the form of knowledge has been described as emerging from constant contemplation on the nature of the self as different from Prakruti. In the next sloka (24th) God says that all actions together with their ancillaries, have the form of knowledge because of constant contemplation by the

aspirant on the Supreme Brahman, as being his soul.

4.24

brahmārpaṇam brahma haviḥi,
brahmāgnau brahmaṇā hutam
brahmaiva tena gantavyam,
brahma-karma-samādhinā

బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మ హవిః,
బ్రహ్మాగ్నౌ బ్రహ్మణా హుతం ।
బ్రహ్మైవ తేన గంతవ్యం,
బ్రహ్మ కర్మ సమాధినా ॥

ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविः,
ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यम्,
ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥

अन्वयः – ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविः ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् (इति) ब्रह्मकर्मसमाधिना तेन ब्रह्मैव गन्तव्यम्।

మనం మన కర్మలు చేస్తున్నప్పుడు, అన్ని పదార్థాలలో పరమాత్మ అంతర్యామిగా ఉండి నడిపిస్తున్నాడు అనే భావనతో ఉండగలిగితే కూడ ఆ కర్మ జ్ఞానాకారమే అయి ఆత్మ సాక్షాత్కారం కలిగిస్తుంది. మనం చేసే కర్మలు యజ్ఞం అనుకుంటే - దానిలో ఉపయోగించే స్రుక్, స్రువాలు, హవిస్సు వంటి సాధనములకి అంతర్యామి బ్రహ్మ కనుక అవి బ్రహ్మములే. హుతం చేయడమనే ప్రక్రియ చేసేవాడికి అంతర్యామి బ్రహ్మ కనుక యజమాని కూడ బ్రహ్మ. అగ్నికి అంతర్యామి బ్రహ్మ కనుక అదీ బ్రహ్మ. ఇలా సమస్తము బ్రహ్మాత్మకం అనే భావనతో ఉండే వాడికి పొందదగినది కూడా బ్రహ్మ కద!

The word 'Brahman' can, according to the needs of each context, be used to indicate the Supreme Being (God), the Atman, or Prakruti. In this verse 24 it has been used in all these senses.

He who contemplates on Brahman as the Soul of all actions, attains self-realization (as his own self has the Supreme Brahman as Its Self). That is the summary of this verse 24.

Here is detailed meaning – If we treat our daily activities (Karmas) as a form of sacrifice (Yajna), the instruments used in that process (like ladle, etc.) are called Brahman because God is material cause of universe. The *havis* (oblation) similarly, is Brahman too. The sacred fire is Brahman itself too. The person who is making these offerings (doer of activities) is Brahma too. As he is seeing Brahma in everything, he is referred as *'Brahma-Karma-Samādhi*; He will attain the goal of Brahman – which is self-realization, by this process of contemplating on Brahman as the soul of all actions. This is a direct means of self-realization through Karma Yoga itself, without the necessity of Jnana yoga.

4.25

daivam evāpare yajñam,
yoginaḥ paryupāsate
brahmāgnāv apare yajñam,
yajñenaivopajuhvati

దైవం ఏవాపరే యజ్ఞం,
యోగినః పర్యుపాసతే ।
బ్రహ్మాగ్నావపరే యజ్ఞం,
యజ్ఞేనైవోపజుహ్వతి ॥

दैवमेवापरे यज्ञम्,
योगिनः पर्युपासते ।
ब्रह्माग्नावपरे यज्ञम्,
यज्ञेनैवोपजुह्वति ॥

अन्वयः – अपरे योगिनः दैवं यज्ञमेव पर्युपासते । अपरे ब्रहमाग्नौ यज्ञेनैव यज्ञम् उपजुहवति ।

25 నుండి 30 వరకు గల ఆరు శ్లోకాలలో ఎంతమంది ఎన్నిరకాల 'కర్మయోగాలు' చేయవచ్చో వివరిస్తున్నారు స్వామి.

కొందరు కర్మయోగులు దేవతార్చన యందు నిష్ఠతో, మరికొందరు (వెనుక చెప్పిన 24వ శ్లోకంలో వలె) బ్రహ్మ అనే అగ్నిలో బ్రహ్మ బ్రహ్మమును హోమము చేయుచున్న భావనతో యజ్ఞయాగాది కర్మలలో పూనికతో ఉంటారు...

In the six verses from 25 to 30, God is telling us different types of Karma Yogas.

Some Karma Yogins resort to form of worshipping gods. They have steadfast devotion only in this. Others immerse themselves in performing rituals - like yajnas (as detailed in previous sloka 24)...

4.26

śrotrādīnīndriyāṇyanye,
samyamāgniṣu juhvati
śabdādīn viṣayān anye,
indriyāgniṣu juhvati

శ్రోత్రాదీనీంద్రియాణ్యన్యే,
సమ్యమాగ్నిషు జుహ్వతి ।
శబ్దాదీన్ విషయాన్ అన్యే,
ఇంద్రియాగ్నిషు జుహ్వతి ॥

श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये,
संयमाग्निषु जुह्वति ।
शब्दादीन् विषयान् अन्ये,
इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ॥

अन्वयः –अन्ये श्रोत्रादीनि इन्द्रियाणि संयमाग्निषु जुहवति । अन्ये शब्दादीन् विषयान् इन्द्रियाग्निषु जुहवति ।

...కొందరు శ్రోత్రము మొదలగు ఇంద్రియములను సంయమనము అనే అగ్నిలో దహించెదరు. కొందరు శబ్దాది విషయాలను ఇంద్రియములు అనే అగ్నిలో దహించెదరు. (కర్మయోగులలో కొందరు తమ ఇంద్రియాలను విషయాల వైపు వెళ్ళకుండా నివారిస్తారు. మరికొందరు విషయముల యందు ఆసక్తినే నివారించేస్తారు)...

...Others endeavour towards the restraint of the senses like ears, eyes, etc. They keep themselves away from the objects pleasing to the senses. Other Yogins endeavour to prevent the attachment of the senses to sound and other objects of the senses. They abstain from the sense objects even when they are allowed to be near, by the discriminative process of belittling their value and enjoyable nature...

4.27

sarvāṇīndriya-karmāṇi,
prāṇa-karmāṇi cāpare
ātma-samyama-yogāgnau,
juhvati jñāna-dīpite

సర్వాణీంద్రియ కర్మాణి,
ప్రాణ కర్మాణి చాపరే ।
ఆత్మ సంయమ యోగాగ్నౌ,
జుహ్వతి జ్ఞాన దీపితే ॥

सर्वाणीन्द्रियकर्माणि,
प्राणकर्माणि चापरे ।
आत्मसंयमयोगाग्नौ,
जुह्वति ज्ञानदीपिते ॥

अन्वयः – अपरे सर्वाणि इन्द्रियकर्माणि, प्राणकर्माणि च ज्ञानदीपिते आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ।

...ఇంకొందరు అన్ని ఇంద్రియ కర్మలను, ప్రాణ కర్మలను కూడ జ్ఞాన ప్రకాశ మనోనిగ్రహమనే అగ్నిలో దహించెదరు.... (వీరు తమ మనస్సుకి ఇంద్రియ వ్యాపారాల యందు స్పృహ లేకుండా చేస్తారు)

...Some others offer as oblations all the functions of the senses, the activities of the vital breath etc., into the fire of Yoga of restraint of the mind kindled by knowledge. They endeavour to prevent the mind from getting attached to the functions of the senses and vital breaths. That is, by contemplating on the self they sublimate these energies and overcome even the lurking subtle desires for them...

4.28

dravya-yajñās tapo-yajñāḥa,
yoga-yajñās tathāpare
svādhyāya-jñāna-yajñāś ca,
yatayaḥ samśita-vratāḥa

ద్రవ్య యజ్ఞాస్ తపో యజ్ఞాః,
యోగ యజ్ఞాస్ తథాపరే ।
స్వాధ్యాయ జ్ఞాన యజ్ఞాశ్చ,
యతయః సంశిత వ్రతాః ॥

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञाः,
योगयज्ञास्तथापरे ।
स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च,
यतयः संशितव्रताः ॥

अन्वयः – यतयः संशितव्रताः अपरे द्रव्ययज्ञाः, तपोयज्ञाः, योगयज्ञाः तथा, स्वाध्यायज्ञानयज्ञाः च ।

...కొందరు ధనసంపాదన చేసి దానిని భగవంతుని యందు వినియోగిస్తారు. మరి కొందరు తపస్సులు చేస్తారు. పుణ్యక్షేత్రాలని, తీర్థాలని సేవించేవారు కొందరు. వేదాధ్యయనపరులు కొందరు. వేద అర్థమును అభ్యసించే వారు కొందరు...

(చక్కని యత్నము గలవారు, ధృఢసంకల్పులు అయిన కొందరు కర్మయోగులు ద్రవ్యార్జన చేసి దానాలు, ధర్మాలు, దేవతార్చనలు చేస్తారు. మరికొందరు శాస్త్ర పద్ధతిలో శరీరాన్ని కృశింప చేసుకొని తపస్సులు చేస్తారు. ఇంకా కొందరు పుణ్యతీర్థాల వంటి పవిత్ర విషయ ప్రాప్తే ప్రధానంగా ఉంటారు, ఇంకొందరు వేదాన్నీ, వేదార్థాన్నీ చదువుకుంటారు...)

...Some Karma Yogins perform the sacrifice of material objects. Some do the sacrifice of austerity by devoting themselves to penance, fast, etc. Some devote themselves to making pilgrimages to sacred sanctuaries and holy places. Here the term 'Yoga' means pilgrimages to sacred sancturaries and holy places as the context relates to aspects of Karma Yoga. Some are devoted to recitation of Vedic texts and some to learning their meaning. They are all devoted to the practice of self-control and of

strict vows, i.e., they are men to steady resolution...

4.29

apāne juhvati prāṇam,
prāṇe ’pānam tathāpare
prāṇāpāna-gatī ruddhvā,
prāṇāyāma-parāyaṇāḥ

అపానే జుహ్వతి ప్రాణం,
ప్రాణేఽపానం తథాపరే ।
ప్రాణాపాన గతీ రుద్ధ్వా,
ప్రాణాయామ పరాయణాః ॥

अपाने जुह्वति प्राणम्,
प्राणेऽपानं तथापरे ।
प्राणापानगती रुद्ध्वा,
प्राणायामपरायणाः ॥

अन्वयः – प्राणायामपरायणाः प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणं अपाने जुह्वति । तथा अपरे अपानं प्राणे जुह्वति ।

(ఈ 29వ శ్లోకమూ, తర్వాతి 30 వ శ్లోకంలోని మొదటి రెండు పాదాలూ కలిపితే అన్వయం ఇంకా బాగా కుదురుతుంది. ప్రాణాయామంలో మూడు రకాలైన ప్రక్రియలు. ఊపిరిని బాగా పీలుస్తూనే ఉండడాన్ని 'పూరకం' అంటారు. వదులుతూనే ఉండడాన్ని 'రేచకం' అంటారు. పీల్చడం, వదలడం రెండూ చేయకుండా ఉండడాన్ని 'కుంభకం' అంటారు. కొందరు కర్మయోగులు కేవలం పూరకం మీద పూనికతో సాధన చేస్తారు; కొందరు కేవలం రేచకం మీద పూనికతో; మరికొందరు కుంభకం మీద పూనికతో ఉంటారు. 29 వ శ్లోకం మొదటి ఇద్దరి గురించీ, 30వ శ్లోకం కుంభకం మీద సాధన చేసేవారి గురించీ చెప్పారు.).

...ప్రాణాయామం మీద ఆసక్తి కలిగిన కొందరు - తమలోని ప్రాణ, అపాన వాయువులని నిరోధించి, ప్రాణవాయువుని అపాన వాయువులో హోమము చేయుచున్నారు (‘పూరకం’). ఇంకొందరు అపానమును ప్రాణమందు హోమము చేయుచున్నారు (‘రేచకం’)...

(If we combine this 29th sloka with first two lines of subsequent 30th sloka, that will make a complete set of one of the type of Karma yogis).

...Other Karma Yogins are devoted to the practice of breath control. They are of three

types because of the differences in inhalation, exhalation and stoppage of breath. Puraka (inhalation) is that in which the inward breath is sacrificed in the outward breath. Recaka (exhalation) is that when the outward breath is sacrificed in the inward breath...

(In first two lines of 30th sloka, the Yogis who concentrate on Kumbhaka are mentioned. Kumbhaka (stoppage of breath) is that when the flow of both inward and outward breaths is stopped.)

4.30

apare niyatāhārāḥa,
prāṇān prāṇeṣu juhvati
sarve ’pyete yajña-vidaḥa,
yajña-kṣapita-kalmaṣāḥa

అపరే నియతాహారాః,
ప్రాణాన్ ప్రాణేషు జుహ్వతి ।
సర్వేఽప్యేతే యజ్ఞ విదః,
యజ్ఞ క్షపిత కల్మషాః ॥

अपरे नियताहाराः,
प्राणान् प्राणेषु जुह्वति ।
सर्वेऽप्येते यज्ञविदः,
यज्ञक्षपितकल्मषाः ॥

अन्वयः –(प्राणायाम-परायणाः) अपरे नियताहाराः (प्राणापानगती रुद्ध्वा) प्राणान् प्राणेषु जुह्वति । एते सर्वे अपि यज्ञविदः, यज्ञक्षपितकल्मषाः ।

... ప్రాణాయామం మీద ఆసక్తి కలిగిన కొందరు ఆహార నియమాలను పాటిస్తూ, ప్రాణవాయువునీ, అపాన వాయువునీ కూడ నిలిపేసి, వివిధ రకాల ప్రాణాలన్నింటినీ వాటిలోనే హోమం చేయుచున్నారు. వీరందరు కూడ (శాస్త్రోక్తములైన పంచ మహా) యజ్ఞములను చేయుచున్నవారే. యజ్ఞము చేత పాపములను తొలగించుకున్నవారే.

...Other Karma Yogis practise *Kumbhaka* (stoppage of breath). All the three types of persons devoted to the control of breath follow strict diet restrictions (*niyatāhārāḥa*).

All these Yogis, according to their liking and capacity are engaged in performing various kinds of Karma Yoga. They know and are devoted to sacrifices (Yajnas). Because of this only, their sins are done away with.

4.31

yajña-śiṣṭāmṛuta-bhujaḥa,
yānti brahma sanātanam
nāyam loko ’styayajñasya,
kuto ’nyaḥ kuru-sattama ?

యజ్ఞ శిష్టామృత భుజః,
యాంతి బ్రహ్మ సనాతనం ।
నాయం లోకోఽస్త్యయజ్ఞస్య,
కుతోఽన్యః కురుసత్తమ ? ॥

यज्ञशिष्टामृतभुजः,
यान्ति ब्रह्म सनातनम् ।
नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य,
कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ? ॥

अन्वयः – यज्ञशिष्टामृतभुजः सनातनम् ब्रहम यान्ति । कुरुसत्तम ! अयज्ञस्य अयं लोकः नास्ति । अन्यः कुतः?

(ఇలా కర్మయోగం చేస్తున్న వాళ్ళంతా) యజ్ఞములు చేయగా మిగిలిన అమృతమయ భోగములను అనుభవించువారై శాశ్వత ఆత్మ స్వరూపమును పొందుతున్నారు. అర్జునా! నిత్య, నైమిత్తిక కర్మ యజ్ఞములను చేయనివాడికి ఈ లోకంలోని ధర్మార్థకామాలే రావు. ఇక మోక్షం ఎక్కడిది?

Those who are engaged in Karma Yoga by sustaining their bodies only by the ambrosia of sacrificial remains will realise the self (which has Brahman for it's soul). He 'who offers no sacrifices,' i.e., he who does not devote himself to obligatory and occasional actions (*nitya* and *naimittika* karmas), will not be able to achieve human ends which are associated with the material world and are called by the names of virtue (*dharma*), wealth (*artha*) and worldly satisfactions (*kāma*). How then can the man's supreme end called release (*Mokṣa*), be attained?

4.32

evam bahu-vidhā yajñāḥa,
vitatā brahmaṇo mukhe
karma-jān viddhi tān sarvān,
evam jñātvā vimokṣyase

ఏవం బహు విధా యజ్ఞాః,
వితతా బ్రహ్మణో ముఖే ।
కర్మజాన్ విద్ధి తాన్ సర్వాన్,
ఏవం జ్ఞాత్వా విమోక్ష్యసే ॥

एवं बहुविधा यज्ञाः,
वितता ब्रह्मणो मुखे ।
कर्मजान् विद्धि तान् सर्वान्,
एवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥

अन्वयः – एवं बहुविधाः यज्ञाः ब्रह्मणः मुखे वितताः । तान् सर्वान् कर्मजान् विद्धि । एवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ।

ఇలా అనేక విధాలుగా ఉన్న కర్మయోగములు వేదాంతంలో వివరంగా చెప్పబడ్డాయి. అవన్నీ కూడ నిత్య, నైమిత్తిక కర్మల వలన బయలుదేరుతున్నవే అని తెలుసుకో. అలా అనుష్ఠిస్తే సంసారం నుండి విడివడగలవు.

Thus there are many kinds of Kamra Yoga, which are spread out in Vedas, for the attainment of Self realization. Know them as resulting from occasional and obligatory rites performed day by day. Knowing thus, observing them in the manner prescribed, you will be released.

4.33

śreyān dravya-mayād yajñāt,
jñāna-yajñaḥ paran-tapa !
sarvam karmākhilam pārtha !,
jñāne parisamāpyate

శ్రేయాన్ ద్రవ్య మయాద్ యజ్ఞాత్,
జ్ఞాన యజ్ఞః పరంతప ! ।
సర్వం కర్మాఖిలం పార్థ !,
జ్ఞానే పరిసమాప్యతే ॥

श्रेयान् द्रव्यमयाद् यज्ञात्,
ज्ञानयज्ञः परन्तप ! ।
सर्वं कर्माखिलं पार्थ !,
ज्ञाने परिसमाप्यते ॥

अन्वयः – परन्तप ! पार्थ ! द्रव्यमयाद् यज्ञात् ज्ञानयज्ञः श्रेयान् । सर्वं अखिलं कर्म ज्ञाने परिसमाप्यते ।

ఓ అర్జునా ! ధనాది సామగ్రితో చేసే కర్మాంశం కంటే జ్ఞానాంశమే శ్రేష్ఠము. అదే ప్రాప్య దశకి చేర్చగలదు.

Karma Yoga has two aspects - knowledge part (*jnana*) and material ingredients (*dravya*). Of these two, the component of knowledge is superior to the component of material ingredients. Knowledge is the culmination of all actions and of everything else, accessories and other things helpful. This knowledge alone, which is to be obtained by all means, is practised as comprehended in Karma Yoga. And this knowledge being regularly practised, reaches gradually what is ultimately attainable i.e., the vision of the self.

4.34

tad viddhi praṇipātena,
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānam,
jñāninas tattva-darśinaḥa

తద్ విద్ధి ప్రణిపాతేన,
పరిప్రశ్నేన సేవయా ।
ఉపదేక్ష్యంతి తే జ్ఞానం,
జ్ఞానినస్ తత్త్వదర్శినః ॥

तद्विद्धि प्रणिपातेन,
परिप्रश्नेन सेवया ।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानम्,
ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥

अन्वयः – तत् प्रणिपातेन, परिप्रश्नेन, सेवया विद्धि । तत्त्वदर्शिनः ज्ञानिनः ते ज्ञानम् उपदेक्ष्यन्ति ।

దానిని (ఆ జ్ఞానాన్ని) సాష్టాంగ నమస్కారము చేతను, చక్కగా ప్రశ్నించుట చేతను, గురు శుశ్రూష చేయుట చేతను, తెలుసుకొనుము. ఆత్మదర్శనము చేసుకున్న జ్ఞానులు నీకు (ఆ) జ్ఞానమును ఉపదేశింతురు.

You can learn the knowledge from the wise, who will explain it to you, if you attend on them through prostrating; nicely questioning and by serving them. The wise are those who have immediate apprehension (or vision) of the true nature of the self.

4.35

yad jñātvā na punar moham,
evam yāsyasi pāṇḍava !
yena bhūtānyaśeṣeṇa,
drakṣyasyātmanyatho mayi

యద్ జ్ఞాత్వా న పునర్మోహం,
ఏవం యాస్యసి పాండవ ! ।
యేన భూతాన్యశేషేణ,
ద్రక్ష్యస్యాత్మన్యథో మయి ॥

यद् ज्ञात्वा न पुनर्मोहम्,
एवं यास्यसि पाण्डव ! ।
येन भूतान्यशेषेण,
द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥

अन्वयः – (हे) पाण्डव ! यद् ज्ञात्वा पुनः एवं मोहं न यास्यसि, येन भूतानि, अशेषेण आत्मनि, अथो मयि, द्रक्ष्यसि ।

అర్జునా! ఏ జ్ఞానమును పొందిన తరువాత ఇక అజ్ఞానము ప్రవర్తించదో, అనేక రూపములతో ఉన్నప్పైనను అన్నీ నీ వలెనే జ్ఞానాకారములని దేనిచేత ప్రత్యక్షమగునో (ఆ జ్ఞానాన్ని తత్త్వదర్శుల నుండి పొందుము).

Having which knowledge, you will not again fall into this delusion of mistaking the body etc., for the self, which is the cause of possessiveness etc. By this (knowledge) you will see in yourself all the beings which appear in diversity of forms such as gods, men etc.; for between you and other beings there is equality of nature when freed from the hold of *Prakruti*, as your self and all other selves have the form of knowledge as far as their essence is concerned. And then you will see all beings without any exception in Me, because of the similarity of nature of the pure selves with one another and with My nature.

4.36

api ced asi pāpebhyaḥa,
sarvebhyaḥ pāpa-kṛut-tamaḥa
sarvam jñāna-plavenaiva,
vṛujinam santariṣyasi

అపి చేద్ అసి పాపేభ్యః,
సర్వేభ్యః పాప కృత్ తమః ।
సర్వం జ్ఞాన ప్లవేనైవ,
వృజినం సంతరిష్యసి ॥

अपि चेदसि पापेभ्यः,
सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव,
वृजिनं सन्तरिष्यसि ॥

अन्वयः – सर्वेभ्यः पापेभ्यः पापकृत्तमः असि चेत् अपि सर्वं वृजिनं ज्ञानप्लवेनैव सन्तरिष्यसि ।

లోకంలో పాపులందరికన్న పాపం చేసిన వాడవే అయినప్పటికీ, ఆత్మజ్ఞానమనే తెప్ప చేత ఆ పాపాల్ని చక్కగా దాటగలవు.

Even if you are the most sinful of all sinners, you will completely cross over the sea of sins previoulsy accumulated, with the boat of knowledge concerning the self.

4.37

yathaidhāmsi samiddho ’gniḥi,
bhasma-sāt kurute ’rjuna !
jñānāgniḥ sarva-karmāṇi,
bhasma-sāt kurute tathā

యథైధాంసి సమిద్ధోఽగ్నిః,
భస్మ సాత్ కురుతేఽర్జున ! ।
జ్ఞానాగ్నిః సర్వ కర్మాణి,
భస్మ సాత్ కురుతే తథా ॥

यथैधांसि समिद्धोऽग्निः,
भस्मसात् कुरुतेऽर्जुन ! ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि,
भस्मसात् कुरुते तथा ॥

अन्वयः – (हे) अर्जुन ! समिद्धः अग्निः यथा एधांसि भस्मसात् कुरुते, तथा ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात् कुरुते ।

అర్జునా ! ప్రజ్వరిల్లుతున్న అగ్ని ఏ విధంగా కట్టెలని దహిస్తుందో, ఆ ప్రకారమే ఆత్మ జ్ఞానరూపమైన అగ్ని మోక్ష-ప్రతిబంధక-కర్మలని దహించేస్తుంది.

The fire of knowledge (concerning the real nature of the self) reduces to ashes, the collection of endless Karmas accumulated from beginningless times, just as a well-kindled fire reduces to ashes, a bundle of firewood.

4.38

na hi jñānena sadṛuśam,
pavitram iha vidyate
tat svayam yoga-samsiddhaḥa,
kālenātmani vindati

న హి జ్ఞానేన సదృశం,
పవిత్రం ఇహ విద్యతే ।
తత్ స్వయం యోగ సంసిద్ధః,
కాలేనాత్మని విందతి ॥

न हि ज्ञानेन सदृशम्,
पवित्रमिह विद्यते ।
तत्स्वयं योगसंसिद्धः,
कालेनात्मनि विन्दति ॥

अन्वयः – ज्ञानेन सदृशम् पवित्रं इह न विद्यते हि। तत् योगसंसिद्धः कालेन आत्मनि स्वयं विन्दति ।

ఆత్మజ్ఞానముతో సమానమైనది, పవిత్రమైనది మరిలేదు కద! దానిని కర్మయోగ సిద్ధిని పొందేవాడు కాలక్రమేణ తానే పొందగలడు.

Nothing here in this world purifies like this knowledge - for the knowledge of the self destroys all evil. He who has reached perfection by practising Karma Yoga in its form of knowledge daily in the manner taught, in due time, of his own accord, attaints it, i.e., knowledge concerning his own self.

4.39

śraddhāvān labhate jñānam,
tat-paraḥ samyatendriyaḥa
jñānam labdhvā parām śāntim,
acireṇādhigacchati

శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం,
తత్ పరః సమ్యతేంద్రియః ।
జ్ఞానం లబ్ధ్వా పరాం శాంతిం,
అచిరేణాధిగచ్ఛతి ॥

श्रद्धावान् लभते ज्ञानम्,
तत्परः संयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम्,
अचिरेणाधिगच्छति ॥

अन्वयः – श्रद्धावान्, तत्परः, संयतेन्द्रियः ज्ञानं लभते । ज्ञानं लब्ध्वा अचिरेण परां शान्तिम् अधिगच्छति ।

ఫలం లభిస్తుందన్న విశ్వాసం ఉండాలి; త్వర ఉండాలి. ఈ రెండూ కలిస్తే 'శ్రద్ధ' అంటారు. దాని యందే (ఆత్మజ్ఞానము నందే) ఆసక్తి ఉండాలి. ఇంద్రియనిగ్రహం ఉండాలి. అలా ఉన్నవాడికి విశదమైన జ్ఞానం లభిస్తుంది. దానిని పొంది, శీఘ్రంగానే ఆత్మ సాక్షాత్కార రూప శాంతిని పొందగలడు.

After attaining knowledge through instruction in the manner described, he must have firm faith in it and the possibility of its development into ripe knowledge. He must be intent on it, i.e., his mind must be focussed thereupon. He must control his senses and keep them away from all their objects. Soon will he then reach the aforesaid state of maturity and obtain knowledge. Soon after attaining such kind of knowledge, he will reach supreme peace, i.e., he attains the supreme Nirvana (realisation of the self).

4.40

ajñaś cāśraddadhānaś ca,
samśayātmā vinaśyati
nāyam loko ’sti na paraḥa,
na sukham samśayātmanaḥa

అజ్ఞశ్చాశ్రద్దధానశ్చ,
సంశయాత్మా వినశ్యతి ।
నాయం లోకోఽస్తి న పరః,
న సుఖం సంశయాత్మనః ॥

अज्ञश्चाश्रद्दधानश्च,
संशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परः,
न सुखं संशयात्मनः ॥

अन्वयः – अज्ञः, अश्रद्दधानः च, संशयात्मा च, विनश्यति । संशयात्मनः अयं लोकः नास्ति । परः न, सुखं न ।

(ఉపదేశం వలన లభించే) జ్ఞానం లేనివాడు, ఉన్నా దానిని వృద్ధి చేసుకోవడంలో శ్రద్ధ లేనివాడు, శ్రద్ధ ఉన్నప్పటికీ, సంశయంతో ఉన్నవాడు నశించుచున్నాడు. నమ్మిక లేనివాడికి ఈ లోకంలోని ధర్మార్థ కామములనే పురుషార్థములే లభించవు. ఇక మోక్షమెక్కడిది? సుఖమెక్కడిది?

'The ignorant,' i.e., one devoid of knowledge received through instruction, 'the faithless' or one who has no faith in developing this knowledge taught to him, i.e., who does not strive to progress, and 'the doubting one,' i.e., one who is full of doubts in regard to the knowledge taught - such persons perish, are lost.

When this knowledge taught to him about the real nature of the self is doubted, then he loses this material world as also the next world. The meaning is that the ends of man, such as Dharma, Artha and Karma which constitute the material ends or fulfilments, are not achieved by such a doubting one. How then can man's supreme end, release be achieved by such a doubting one? .

4.41

yoga-sannyasta-karmāṇam,
jñāna-sañchinna-samśayam
ātmavantam na karmāṇi,
nibadhnanti dhanañjaya !

యోగ సన్న్యస్త కర్మాణం,
జ్ఞాన సంఛిన్న సంశయం ।
ఆత్మవంతం న కర్మాణి,
నిబధ్నంతి ధనంజయ ! ॥

योगसन्न्यस्तकर्माणम्,
ज्ञानसञ्छिन्नसंशयम् ।
आत्मवन्तं न कर्माणि,
निबध्नन्ति धनञ्जय ! ॥

अन्वयः – धनञ्जय ! योगसन्न्यस्तकर्माणं, ज्ञानसञ्छिन्नसंशयं, आत्मवन्तं कर्माणि न निबध्नन्ति ।

అర్జునా ! ఆత్మజ్ఞాన అనుసంధానం లేని కేవల కర్మలను విడిచిన వాడును, దానిచేతనే సంశయములను పోగొట్టుకొనిన వాడును అగు ప్రశాంతచిత్తుని కర్మలు బంధించవు.

The countless ancient Karmas which constitute the cause of bondage, do not bind him - who has renounced actions through Karma Yoga in the manner explained before, who has sundered all doubts concerning the self by the knowledge of the self in the manner explained before, and who is of steady mind, i.e., unshakable, with the mind focussed steadily on the meaning that has been forth.

4.42

tasmād ajñāna-sambhūtam,
hṛut-stham jñānāsinātmanaḥa
chittvainam samśayam yogam,
ātiṣṭhottiṣṭha bhārata !

తస్మాద్ అజ్ఞాన సంభూతం,
హృత్ స్థం జ్ఞానాసినాత్మనః ।
ఛిత్త్వైనం సంశయం యోగం,
ఆతిష్ఠోత్తిష్ఠ భారత ! ॥

तस्मादज्ञानसम्भूतम्,
हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः ।
छित्त्वैनं संशयं योगम्,
आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत ! ॥

अन्वयः – (हे) भारत ! तस्मात् अज्ञानसम्भूतं हृत्स्थं आत्मनः एनं संशयं ज्ञान असिना छित्वा योगम् आतिष्ठ । उत्तिष्ठ ।

అర్జునా ! అజ్ఞానము వలన హృదయమునందు నాటి యున్న ఆత్మ విషయమైన సందేహమును నేనుపదేశించిన జ్ఞానము అనే కత్తితో ఛేదించి, కర్మయోగాచరణకై సిద్ధపడుము.

O Arjuna! Therefore, after destroying this doubt concerning the self, born of ignorance and present in the heart, by the sword of the knowledge of the self, practise the Karma Yoga taught by Me. For that, rise up.

4

Iti Srimad Bhagavad Gitāsu, Upanishatsu, Brahma Vidyāyām, Yoga Sāstre, Srī Krishnārjuna samvāde, Jñānā yogo nāma, caturtho’dhyāyaḥa

ఇతి శ్రీమత్ భగవత్ గీతాసు,
ఉపనిషత్సు, బ్రహ్మ
విద్యాయాం, యోగ శాస్త్రే, శ్రీ
కృష్ణార్జున సంవాదే,
జ్ఞానయోగో నామ,
చతుర్థోఽధ్యాయః

इति श्रीमत् भगवद् गीतासु,
उपनिषत्सु, ब्रह्म विद्यायां,
योग शास्त्रे, श्री कृष्णार्जुन
संवादे, ज्ञान योगो नाम,
चतुर्थोऽध्यायः

D – Slokas to recite at the end of Gita chanting

D.1

gītā śāstram idam puṇyam,
yaḥ paṭet prayataḥ pumān
viṣṇoḥ padam avāpnoti,
bhaya śokādi varjitaḥa

గీతా శా[స్త్రమిదం పుణ్యమ్,
యః పఠేత్ [ప్రయతః పుమాన్ ।
విష్ణోః పదమ్ అవాప్నోతి,
భయ శోకాది వర్జితః ॥

गीता सास्त्रमिदं पुण्यम्,
यः पठेत् प्रयतः पुमान् ।
विष्णोः पदम् अवाप्नोति,
भयशोकादि वर्जितः ॥

D.2

gītādhyayana śīlasya,
prāṇāyāma parasya ca
naiva santi hi pāpāni,
pūrva janma kṛutāni ca

గీతాధ్యయన శీలస్య,
ప్రాణాయామ పరస్య చ ।
నైవ సంతి హి పాపాని,
పూర్వ జన్మ కృతాని చ ॥

गीताध्ययन शीलस्य,
प्राणायाम परस्य च ।
नैव सन्ति हि पापानि,
पूर्व जन्म कृतानि च ॥

D.3

mala nirmocanam pumsām,
jala snānam dine dine
sakṛut gītāmbhasi snānam,
samsāra mala mocanam

మల నిర్మోచనం పుంసామ్,
జల స్నానం దినే దినే ।
సకృత్ గీతాంభసి స్నానమ్,
సంసార మల మోచనమ్ ॥

मल निर्मोचनं पुंसाम्,
जल स्नानं दिने दिने ।
सकृत् गीतांभसि स्नानम्,
संसार मल मोचनम् ॥

D.4

gītā sugītā kartavyā,
kim anyaiś śāśtra saṅgrahaiḥi
yā swayam padma nābhasya,
mukha padmāt vinissṛutā

గీతా సుగీతా కర్తవ్యా,
కిమన్యై శ్శాస్త్ర సంగ్రహైః ।
యా స్వయం పద్మనాభస్య,
ముఖపద్మాత్ వినిస్సృతా ॥

गीता सुगीता कर्तव्या,
किमन्यैश्शास्त्र सङ्ग्रहैः ।
या स्वयं पद्मनाभस्य,
मुख पद्मात् विनिस्सृता ॥

D.5

bhāratāmṛuta sarvasvam,
viṣṇor vaktrāt vinissṛutam
gītā gaṅgodakam pītvā,
punar janma na vidyate

భారతామృత సర్వస్వం,
విష్ణోర్ వక్త్రాత్ వినిస్సృతమ్ ।
గీతా గంగోదకం పీత్వా,
పునర్ జన్మ న విద్యతే ॥

भारतामृत सर्वस्वम्,
विष्णोर् वक्त्रात् विनिस्सृतम् ।
गीता गङ्गोदकं पीत्वा,
पुनर्जन्म न विद्यते ॥

D.6

sarvopaniṣado gāvaḥa,
dogdhā gopāla nandanaḥa
pārtho vatsa ssudhīr bhoktā,
dugdham gītāmṛutam mahat

సర్వోపనిషదో గావః,
దోగ్ధా గోపాల నందనః ।
పార్థో వత్స స్సుధీర్ భోక్తా,
దుగ్ధం గీతామృతం మహత్ ॥

सर्वोपनिषदो गावः,
दोग्धा गोपाल नन्दनः ।
पार्थो वत्सस्सुधीर्भोक्ता,
दुग्धं गीतामृतं महत् ॥

D.7

ekam śāstram devakī putra gītam,
eko devo devakī putra eva
eko mantraḥ tasya nāmāni yāni,
karmāpyekam tasya devasya sevā

ఏకం శాస్త్రం దేవకీ పుత్ర గీతమ్
ఏకో దేవో దేవకీ పుత్ర ఏవ ।
ఏకో మంత్రస్తస్య నామాని యాని
కర్మాప్యేకం తస్య దేవస్య సేవా ॥

एकं शास्त्रं देवकी-पुत्र गीतम्,
एको देवो देवकी-पुत्र एव ।
एको मंत्रस्तस्य नामानि यानि,
कर्माप्येकं तस्य देवस्य सेवा ॥

D.8

yad akṣara pada bhraṣṭam,
mātrā hīnantu yad bhavet
tat sarvam kṣamyatām deva!
nārāyaṇa! namo’stu te

యదక్షర పద భ్రష్టమ్,
మాత్రా హీనం తు యద్ భవేత్ ।
తత్ సర్వం క్షమ్యతాం దేవ!
నారాయణ! నమోఽస్తు తే ॥

यदक्षर पदभ्रष्टम्,
मात्रा हीनन्तु यद् भवेत् ।
तत् सर्वं क्षम्यतां देव!
नारयण ! नमोऽस्तु ते ॥

D.9

kāyena vācā, manasendriyairvā
buddhyātmanāvā prakṛutes-swabhāvāt
karomi yadyat sakalam parasmai
nārāyaṇā yeti samarpayāmi

śrīman nārāyaṇā yeti samarpayāmi

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతే స్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్ సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

శ్రీమన్నారాయణాయేతి సమర్పయామి

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा,
बुद्ध्यात्मना वा प्रकृतेस्स्वभावात् ।
करोमि यद्यत् सकलं परस्मै
नारायणायेति समर्पयामि ॥

श्रीमन्नारायणायेति समर्पयामि ॥

E – Gitārtha Sangraham – Summary of this chapter

E.1

prasaṅgāt sva-svabhāvoktiḥi,
karmaṇo ’karmatāsya ca
bhedā jñānasya māhātmyam,
caturthādhyāya ucyate

ప్రసంగాత్ స్వస్వభావోక్తిః,
కర్మణో౽కర్మతాస్య చ ।
భేదా జ్ఞానస్య మాహాత్మ్యం,
చతుర్థాధ్యాయ ఉచ్యతే ॥

प्रसङ्गात् स्वस्वभावोक्तिः,
कर्मणोऽकर्मतास्य च ।
भेदा ज्ञानस्य माहात्म्यम्,
चतुर्थाध्याय उच्यते ॥

अन्वयः - चतुर्थाध्याय कर्मणः अकर्मता उच्यते । अस्य भेदाः च (उच्यते) । ज्ञानस्य माहात्म्यम् (उच्यते) । प्रसङ्गात् स्वस्वभावोक्तिः (उच्यते) ।

నాలుగో అధ్యాయంలో భగవంతుడు కర్మము జ్ఞానాకారమని చెప్పాడు. కర్మయోగం భేదాలు చెప్పాడు. జ్ఞానం గొప్పతనాన్ని చెప్పాడు. ప్రసంగవశాత్తూ తన అసాధారణ స్వభావాన్ని కూడ చెప్పాడు.

In this fourth chapter, God instructs us the nature of Karma yoga with its divisions and how jñāna yogam is incorporated within karma yogam. He further teaches us the dominance of jñāna portion within the Karma yogam (and how to acquire that knowledge from wise elders). He also touched upon the secrets behind His incarnations amidst us.

sarvam śrīkṛuṣṇārpaṇamastu

సర్వం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

सर्वं श्रीकृष्णार्पणमस्तु

స్వస్తి.